

Oude Kerk, woensdag 14 februari 2024

Aswoensdag

ds. Johan Meijer

gelezen: Matteüs 6: 1-6 en 16-21

titel: Just enough

**Just
enough**

overdenking

Lieve mensen van God,

Gisteravond was Paul Schenderling bij ons in de Potkaamp, een dertiger, een econoom, een christen, een enthousiast mensenkind. Als Team Groen Geloven hadden wij hem uitgenodigd om te komen spreken over het leven van genoeg. Samen met een goede vriend richtte hij Just Enough op en op de site daarvan lees ik het volgende:

Net als jij zien we dat onze manier van leven de aarde en mensen (dichtbij en ver weg) uitputten. Net als jij willen we hier iets aan doen. Wij geloven dat een beweging van betrokken mensen gezamenlijk een verschil kan maken. Samen maken we Just Enough!

Hoe komen we aan onze naam. Just Enough betekent precies genoeg. Een volwaardig leven van genoeg. Geen zelfontkenning, zelfkastijding of ascetisch bestaan. Maar een leven waarin jij en anderen volwaardig in hun bevredigbare noden kunnen voorzien. Niet te weinig dus, maar ook zeker niet te veel. Productie van goederen en de levering van diensten hoort hierbij. En consumptie dus ook. Maar dan wel op zo'n manier dat het binnen de grenzen van de aarde en de ander valt.

Verder staat 'Just' voor justice, rechtvaardigheid. Denk aan klimaatrechtvaardigheid, sociale rechtvaardigheid, dierenrechtvaardigheid en meer. We willen recht doen aan de ander, onszelf en de aarde.

Tot slot staat 'enough' voor genoeg. We gaan dus voor een leefstijl van genoeg. Circulariteit alleen is niet genoeg om binnen de grenzen van de aarde te blijven. Een forse afname van productie en consumptie is eveneens nodig. Tevens zeggen we hiermee dat het genoeg is geweest. Het is klaar met ons eindeloos streven naar meer, het oeverloos en ijdel proberen op te rekken van de grenzen van de aarde en de ander. Afsluitend vinden we veel 'genoegen' in rechtvaardigheid. Het schept vreugde.

Het was heel goed dat Paul er gisteravond was, zo op de vooravond van de Veertigdagentijd. Want dat is bij uitstek een tijd om eens goed na te denken over dat genoeg. Wat is er genoeg voor jou? Wat mag genoeg zijn? En wat betekent klimaatrechtvaardigheid en sociale

rechtvaardigheid en dierenrechtvaardigheid voor jou? En wat heeft dat tot gevolgen voor jouw leefstijl van genoeg?

Het aardige van het verhaal van Paul Schenderling, dat hij op een mooie manier verbond met de Bijbels-Profetische Boodschap is dat het niet hoogdravend en dus onbereikbaar is. Het gaat niet over extremen die niet haalbaar zijn, niet over een overdreven gedrag dat niet houdbaar is, of over een radicale wending in je leven. Het gaat er om hoe je je in je eigen leven bewuster kunt zijn van wat jijzelf echt nodig hebt en wat je eigenlijk niet nodig hebt. Maar meer nog dan dat: waar jij naar verlangt en waar je ook vorm aan zou kunnen geven. En dan gaat het om diepere en andere waarden dan het materiële, dan gaat het over sociale waarden, culturele waarden, dan gaat het niet zozeer over welbehagen, maar over welbevinden.

Nu is het altijd lastig tegen wie je dit zegt. Dat ben ik me heel goed bewust. De kans dat je als bewuste kerkganger op de Aswoensdag ook al een redelijk bewuste levensstijl hebt is vrij groot. En we zijn maar met weinigen, maar dat mag ons niet ontmoedigen, want het gaat in principe niet om aantallen en uiterlijkheden, het gaat om de waarde die zo'n avondgebed en zo'n begin van de Veertigdagentijd voor je heeft. Maar goed: grote kans dat je al een redelijk bewuste leefstijl hebt. Wat valt er dan nog tegen je te zeggen? Wat je zou moeten doen, of laten? Wat je allemaal niet mag in de tijd die komt? Maar wat als je al moet leven met weinig, bijvoorbeeld door de beperktheid van je inkomen, een armoede waarin je al leeft? Dat vasten bij wijze van spreken al je standaard leefstijl moet zijn, omdat meer er gewoon niet is.

Als ik heel eerlijk mag zijn, dan weet ik nooit zo goed wat je tegen wie kunt of mag zeggen, zonder moraliserend te worden, want dat risico is zo groot. Laat ik dan vanavond eens vertellen wat mijzelf bezig houdt en bijvoorbeeld geraakt heeft gisteravond.

Dat is dat iemand het durft te hebben over Bijbelse Profetie en de verbeeldingskracht daarvan en dat heel dichtbij brengt, heel dicht in het gewone leven. Bijbelse Profetie kan zijn dat je maatschappijkritiek laat klinken, dat je het hebt over overdreven materialisme, over een overdreven vooruitgangsideologie, over het discrimineren van kwetsbaren en het uitsluiten van bevolkingsgroepen. Je kunt dan foei zeggen tegen bepaalde stemmers. En dat foei dat kan al jaren, dat is echt niet van de laatste jaren. Je kunt foei zeggen tegen anderen.

Je kunt ook bedenken: wat zegt de Bijbelse profetie tegen mij? Leggen Bijbelse Profeten niet ook ragfijn mijn eigen gedrag bloot, mijn eigen denken, mijn eigen strevingen. Schreeuwt de Bijbelse Profetie niet ook in mijn oor dat wij ons vrij moeten zien te houden van hedendaagse Farao's. Dat we ons niet moeten laten knechten door mensen die denken jou in hun macht te hebben. Of dat je je oor niet zo moet laten hangen naar wat anderen van jou verwachten, maar dat je je eigen unieke koers mag varen?

Ja, dan komt het allemaal wel dicht op de huid. Wordt het intiemer. Komt het in de sfeer van de binnenkamer. Haal je alle uiterlijkheid er vanaf en sta je oog in oog met je eigen spiegelbeeld. Zie je ook je eigen farao's in het gezicht, ook onhebbelijke waar je je eigenlijk voor schaamt. Jezus heeft het over een binnenkamer, een binnenkamer voor je gebed, voor je vasten, voor je daden van rechtvaardigheid. Doe het geen van alle om gezien te worden,

geroemd, geprezen omdat jij zo geweldig bent. Doe het zonder er opzien mee te baren, er mee op te scheppen, er dus sociale winst uit te slepen. Doe het omdat het goed is in zichzelf, en doe het omdat het goed is voor jouzelf.

Wat goed is voor jouzelf kan een ander niet voor jou bepalen. Hoe graag de ander dat ook zou willen doen. Hoe graag de adviseurs ook hún ideeën willen opleggen. Wat goed voor je is, is iets van jouzelf, iets tussen jouzelf en God. En als je daar wat hulp bij nodig hebt: helemaal goed, maar nooit dat die hulp de regie over jou gaat over nemen.

Wat mij raakte aan de lezing van Paul Schenderling is dat hij God frank en vrij aan de orde durft te stellen, openlijk uitkomt voor zijn Godsgeloof, zonder het op welke wijze dan ook op te dringen. Hij vertelt wel welke vreugde hem de omgang met de Eeuwige geeft, en hoe de verbeelding van de Bijbelse Profetie hem diep in de ziel raakt, maar dan ook in de kleine dagelijkse gewone dingen, die een grote onalledaagse ongewone glans krijgen.

Tussen jou en God, God die in het verborgene ziet, God die een verborgen omgang heeft met jou. God met wie je deelt dat Hij je wegen toetst. God met wie je in gesprek bent over de wegen die jij gaat. God die een totaal andere waarde aanreikt dan de wereld jou vaak aanreikt. God die tegenover de Farao staat, die jou in de macht wil hebben, maar God die jou in de ruimte zet om adem te halen.

Voordat het te snel gaat over anderen, over hoe je met anderen om zou moeten gaan en je tot anderen zou moeten of kunnen verhouden is stap 1: hoe kun je je tot jezelf verhouden voor het Aangezicht van God. En in hoeverre is er de durf om echt naar binnen te kijken en te bekijken wat je echt nodig hebt om vreugdevol van te kunnen leven.

Amen